Mjere za poboljšanje funkcionalnosti Federacije BiH

Ove mjere imaju za cilj poboljšati funkcionalnost Federacije Bosne i Hercegovine (FBiH) i osigurati blagovremenu provedbu rezultata izbora iz listopada 2022. godine.

Ovim mjerama utemeljuje se ambijent za daljnju izbornu i ustavnu reformu, uključujući i ispunjavanje obveza koje je Bosna i Hercegovina preuzela na putu integracije u EU i rješavanje konkretnih problema s kojima se ova zemlja suočava. Ove mjere također jačaju ustavne zaštitne mehanizme za konstitutivne narode koje su osigurali Daytonski mirovni sporazum i Ustav, uz istodobno sprječavanje zlouporabe ili paralize sustava.

Paket sadrži amandmane na Izborni zakon i Ustav Federacije BiH i isključivo se odnosi na postizborno konstituiranje neizravno izabranih tijela.

Mjere iz ovog paketa funkcionalnosti će:

- Unaprijediti **odlučivanje u zakonodavnim tijelima** tako što će oba doma Parlamenta Federacije biti obvezna razmatrati akte drugog doma u određenom vremenskom roku.
- Unaprijediti **imenovanje sudaca** u Ustavni sud Federacije BIH tako što će se institucije i pojedinačni zvaničnici obvezati kako će ispuniti svoj dio procesa imenovanja u određenom vremenskom roku ili će predati tu odgovornost organu koji je sljedeći u procesu imenovanja.
- Pomoći da se spriječi **zlouporaba vitalnoga nacionalnog interesa** specificiranjem djelokruga pitanja koja mogu biti predmet pozivanja na vitalni nacionalni interes,

čime će se eliminirati neograničena i neodređena kategorija interesa, te osiguranjem da svako pozivanje na vitalni nacionalni interes bude predmet razmatranja od strane Vijeća za vitalni nacionalni interes.

- Osigurati odlučivanje u slučajevima pokretanja pitanja zaštite vitalnoga nacionalnog interesa tako što će se pojednostaviti izbor **članova Vijeća za zaštitu vitalnog nacionalnog interesa** davanjem ovlasti Ustavnom sudu da članove Vijeća bira iz reda sudaca tog suda.

- Implementirati odluku Ustavnog suda Federacije BiH u predmetu *Ljubić* **unapređenjem proporcionalnosti predstavljanja** konstitutivnih naroda iz svakog kantona u Domu naroda Federacije BiH. Ovom mjerom povećava se broj mjesta u klubovima svih konstitutivnih naroda sa 17 na 23. Ovakvom raspodjelom ispravlja se najizraženija prezastupljenost svakog od tri konstitutivna naroda u kantonima u kojima živi mali broj pripadnika svakog od tri naroda. Svaki konstitutivni narod u svakom kantonu bi zadržao mogućnost da ima barem jednog predstavnika u Domu naroda. Ovom mjerom povećava se i broj mjesta u klubu Ostalih sa 7 na 11. Ovo je prvi put da i Ostali iz svih kantona mogu biti predstavljeni u Domu naroda Federacije BiH. Izborni zakon će biti izmijenjen u vezi s ovim pitanjem i pitanjem primjene zadnjeg popisa stanovništva kako bi se uskladio s Ustavom Federacije BiH.

- Osigurati **blagovremen izbor izaslanika za Dom naroda** u kantonalnim skupštinama davanjem ovlasti Središnjem izbornom povjerenstvu da izvrši preraspodjelu mandata iz onih kantona u kojima kantonalne skupštine ne ispune svoju obvezu u zadatom vremenskom roku.

- Osigurati **prijedloge za imenovanje predsjednika i potpredsjednike** Federacije od strane klubova u Domu naroda spuštanjem praga potpore koja je potrebna u

klubu, kako bi se isti mogli nominirati u ponovljenim krugovima. Prvobitni prag od jedanaest glasova od 23 člana omogućava da svaki klub nominira maksimalno dva kandidata. U slučaju odsustva potpore jedanaest izaslanika, u narednim krugovima omogućit će se nominacija od strane sedam članova ili, nakon toga, od strane četiri člana, čime se osigurava predlaganje kandidata i promovira pluralizam.

- Unaprijediti transparentnost i ekspeditivnost u procesu **potvrde listi kandidata** za predsjednika i potpredsjednike Federacije BiH, utvrđivanjem rokova i metoda glasovanja za liste u Zastupničkom domu Federacije BiH, te pojednostavljivanjem potvrđivanja u Domu naroda Federacije BiH.

- Pojasniti i zakonodavno utvrditi **ograničenja u pogledu zastupljenosti** pripadnika konstitutivnih naroda na ključnim izvršnim i zakonodavnim pozicijama u Federaciji, kako bi se potaklo stvaranje koalicija i spriječila prezastupljenost.

- Zahtijevati od parlamentarnih organa Federacije BiH da osiguraju **sudjelovanje građana, uključujući i mlade,** u zakonodavnim aktivnostima u Zastupničkom domu i Domu naroda. Jedna od mjera obvezuje ova tijela da utvrde procedure za razmatranje građanskih inicijativa kako bi se razvio odgovorniji i pristupačniji zakonodavni proces.

Ovim odlukama ne donose se amandmani na državni ustav u cilju provedbe sudskih odluka o pravima Ostalih (*Sejdić-Finci, Zornić,* i druge odluke), jer bi to bilo *ultra vires,* ili izvan nadležnosti visokog predstavnika. Visoki predstavik nudi **svoju pomoć u vidu potpore za parlamentarne inicijative** za donošenje ovih amandmana.